

Omladoznak a „trianoni” várfalak!

Az elmúlt hét világpolitikai eseményeinek középpontjában kétségtelenül Mussolini, Gömbös és Dollfuss miniszterelnökök római találkozója, illetve azok a tárgyalások állottak, melyeket az olasz, magyar és osztrák kormányok fejei a gazdasági szakértőkkel együtt folytattak a három ország politikai és gazdasági együttműködésének kimélyítése és szorosabbra fűzése érdekében. Az egész világ felfigyelt ezekre a tárgyalásokra s különösen Franciaország és a kisanat fordult fokozott érdeklődéssel a Rómában lejátsszóó események felé, annak bizonyosságául, hogy ezeknek a tanácskozásoknak s általában a Rómában kötött meg egyezésnek jelentősége nemcsak az érdekelt három országra, de egész Európára kihat.

Ha a római találkozó eredményeit tárgyalatosan mérlegeljük, joggal állapíthatjuk meg, hogy Európa gazdasági és politikai válságának mai állapotában negymerkétben vitte előre a Duna-medence s általában a kibontakozás ügyét. Szilárd bázist teremtett a három ország meg egyezése révén, olyan alapot, amelyen Italia, Magyarország és Ausztria gazdasági és politikai együttműködése immár az eddiginél is szílesebb keretek között és a lehető leghatékonyabban valósulhat meg. De különös jelentősége ennek a római meg egyezésnek az, hogy határozott állásfoglalást jelent a merev vámpolitikai elzárkózásnak, az egyes államok gazdasági önellátásának olyan nyira divatos és immár megcsontosodott rendszere ellen, mely a mai gazdasági bajok egyik legfőbb kuforrásának és előidézőjének tekinthető. Ez a mindenáron önellátásra való törekvés, amely a világháború szellemének szülötte és a

háborús szellemnek a gazdasági élet békés területeire való kiterjesztése, a főoka annak, hogy a magas vámtalak, kiviteli tilalmak és devizakorlátozások akadályozták az egyes országok egészséges és természetes árucseréjét, a világ-gazdaság zavartalan folyamatát, mely a háború előtti idők nyugodt jólétének és állandó fejlődésének legfőbb biztosítéka volt. Ez az új áramlat bírta rá az ipari államokat arra, hogy a természetes viszonyok és gazdasági berendezkedésük adottságai ellenére mérhetetlen anyagi áldozatokkal saját mezőgazdaságukat fejlesztették s ezáltal ipari termékeik fogyasztóit, a mezőgazdasági államokat a mai súlyos válságba juttassák. Ezért ütközik ma oly nagy nehézségekbe a magyar föld terményeinek a külföldön való elhelyezése, mert Németország, Svajc, Ausztria, Csehszlovákia, ezek az elsőrendű ipari államok az elmúlt évek folyamán minden igyekezetüket arra fordították, hogy belföldi mezőgazdasági termelésük teljesíthetőségét lehetőleg a hazai fogyasztás határáig fokozzák. Az államok e gazdasági elzárkózásának köszönhető, hogy ma az európai Alpések lejtőin is belterjes gabonatermelés folyik, míg a magyar buza évek óta az értékesítés nehéz harcát vívja a világpiacokon.

A római meg egyezés eredményeként nyilvánosságra hozott jegyzőkönyvek gazdasági része mutatja legjobban, hogy Ausztria, Magyarország és Olaszország meg állapodása véget akar vetni ennek a kóros folyamatnak és ismét meg akarja nyitni — egyelőre a három ország között — a termékeknek és terményeknek forgalmát, azt a nemzetközi árucserét, mely egyedül képes az egyes országok gazdasági

életének fellendítésére. Róma tehát pontot tett a világháború utáni idők szomorú gazdasági korszakának egyik legnehezebb fejezetére s csak az a kíváncsok, hogy ezt a példát mielőbb a többi országok is kövessék. A római meg egyezés nyitva hagyta az utat arra, hogy ehhez a tisztultabb gazdaságpolitikai felfogáshoz más országok is csatlakozzanak, azonban — miként azt Gömbös Gyula miniszterelnök a meg egyezéskekor mondott rádióbeszédében is hangsúlyozta — ennek a csatlakozásnak igen komoly tárgyi előfeltételei vannak. A magyar nemzet szempontjából ez az előfeltétel: a trianoni békeszerződés igazságtalanságainak jóvátetele, a revízió, amelyet a magyar nemzet soha fel nem adhat s amelynek teljesítése nélkül más országokkal való együttműködésünket el sem képzelhetjük.

Ezt a felfogást tükrözte vissza az a hatalmas beszéd is, melyet az olasz nép vezére, Mussolini mondott múlt vasárnap a fasiszta nagytanács ülésén. Soha oly erőteljes határozottsággal és félre nem érthető nyíltsággal nem szállott szikra az olasz miniszterelnök a magyar revízió gondolatja mellett, mint éppen e beszédében, melyet ezért a római tárgyalások legfőbb eredményének és koronájának tekinthetünk. Lehetséges ebben a határozott állásfoglalásban azoknak a megbeszéléseknek és tárgyalásoknak hatását fel nem ismerni, melyeket Gömbös Gyula miniszterelnök folytatott a múlt héten Rómában. A magyar nemzet szinte hálával hajthatja meg az elismerés zászlaját a miniszterelnök előtt, aki nemcsak a magyar gazdasági életnek hozott komoly és a közeljövőben megvalósuló eredményeket Rómából, hanem külpolitikájának szerencsés irányításával Magyarországot a római meg egyezés révén az európai politika számottevő tényezőinek sorába emelte.

Jajok odaátról.

Az országos lapok hasábjain már napvilágot láttak azok a tudósítások, melyek a felvidéki újabb magyar üldözésekről számolnak be. Mi is megemlékeztünk mult számunkban a cseh demokráciának nagy sikereiről, azonban úgy érezzük, még külön is hangot kell adnunk városunk felháborodásának, amely a gömöri hegyekből idehallatszó jajszó nyomán kerekedett.

Itt vagyunk a „határ” mentén az első kilométer kövénél, ahol szabadon lélegezhet fel a magyar lélek s ahol szabadon szakadhat fel a jajszó is az odaát elszorított igazságtalanságok nyomán.

Nem tudjuk vajon Csonkamagyarország újabb külpolitikai sikerei, avagy más homályba rejtett indokai a parvenü nagyhatalmak keltették e életre, ezt a gyűlöletet és rágalmat hullámot, tény azonban, hogy az egész felvidék magyarságára újra a megpróbáltatások napjai következtek. Meggyanúsítás, perbevonás, eltoloncolás, vagyonelkobzás, börtönbezárás és a kínzásoknak, zaklatásoknak le nem írható sokasága az osztályrésze azoknak, akiknek egyellen bűne, hogy az édesanyja magyarul tanította őket imádkozni s hogy az ezeréves magyar földnek most elszakított részén van műhelyük, földjük, házcaszkájuk.

Eddig legalább ez a gyáva háború csak a férfiak ellen folyt, de most a szerencsétlen tornályai eseményekkel kapcsolatban felháborodva vesszük tudomásul, hogy a női méltóság sem védelem a cseh elvakultság ellen.

Rimaszombat és Tornaallya magyarságának gerincessége meg nem alkuvó egyenlősége, fajtájához való ragaszkodása, tántoríthatatlan hűsége az első megszálási naptól kezdve vörös posztó volt a megszállók hősök szemében. Az első napoktól állandóan voltak a tuszsedések, ok nélküli letartóztatások.

De ez a környék teljes hittel hitt és hisz az új életben, a gyűlölet országának összeomlásában és kemény celtudatossággal állta a harcot, munkálkodott megpróbáltatásokat élő fajának felmentéséért és megerősödéséért. Egyik legérősebb vára lett azoknak a politikai és kulturális harcoknak, amelyek a magyar nemzeti érzés fentartása, megizmosodása érdekében folytak.

A cseh irtóhadjárat elérkezettnek látta az időt, hogy ez ellen a vár ellen Pozsony és Kassa után rohamra induljon. A legerősebb magyarok üldözésével, bebörtönözésével, az elmenekültek ro-

„A MUNKÁ” TÁRCAJA.

Pater Felician nagypentekje.

Írta: KOSSIK ISTVÁN

A bűjtisztelek tavaszt hirdető langyos fuvalata egy drága, anyai kéz barmonyhaságával simogatta meg arcomat. Ez a lehetleny érintés rezgésbe hozta a szív szerethetűjét s ezek muzsikájának hatása alatt, az emlékek szárnyán egyszerre csak ott vagyok egyik híres, felvidéki bányavárosunkban. Emlémem természetesen visszavisz abba a boldog korbba, melyet ma a „békéidő” jelzővel szoktunk emlegetni. Akkor még álmolni se mertük volna, hogy az a kedves kis város, a maga hegyeivel, lenyessével, girbe-görbe utcáival, víg diákjaival és jámbor, alázatos lelkű bányászakóival valaha nem a magyar hazához fog tartozni.

Akkor is bűjtisztelek fudogált. Végig szaladt a város katlanzerű völgyén, de odafent korántsem volt olyan barátságos, mint itt az ország szíve táján, mert ugyan csak pirosra csiklandozta nemcsak a szép, fiatal lányok arcát, hanem még a töpördött anyókat is.

A hideg, zimankós idő dacára az utcákon ünneplőbe öltözött emberek sokasága nyüzsgött. Nagypenték délutánja volt. Sokan sorra látogatták mind a négy templomot s a szent sárnál vezekelték apró, kiscsiny, emberi eltévelyedéseikért.

A legfőbbben azonban a főtemplomba igyekeztek, hol az úgynevezett „lamentációk” folytak. A nagypentéki lamentációk lényét emelte az is, hogy ezen a városi magisztrátus, élén a királyi tanács-polgármesterrel, valamint a bányakincstár nagyszámu tisztviselőikora a méltóságos című bányagazdátóval testületileg megjelentek. Ilyenkor a templom három hajója és karzatai zsufolásig megteltek.

A főoltár előtt nagyszámu papság szolozmázik felváltva a kóruson levő énekkarral. Az énekesek és zeneszerek részére külön elkerített kórusrészen a kar minden tagja a szoltárkönyv fölé hajol s figyel, hogy a megfelelő szoltárészét válaszolhassa fennhangon az oltár felé.

Ebben a nagy lekötöttségben csak az öreg karnagy veszi észre az új jövevényt: Pater Feliciánt, a franciskánus barátot. Melegen üdvözlözi az ifjú papot, ki nek mindíg derűs, nyájias arca most mély lelkifájdalmakat tükröz vissza. Mindjárt fel is ajánlja neki helyét az orgonapadjan s felkéri, hogy Jeremiás próféta siralmainak tenorszólját vállalja el.

A fiatal barát pillanatnyira szabadkodik, de az átengedett helyet elfoglalja. Jobb keze végigsimítja a már elkészített hangjegyeket az orgona játékasztala felé, szeme odamered, mintha az eladandó művet tanulmányozná. Pedig Jeremiás próféta ezen örökbecsű művét, mellyel Júdeát és Jeruzsálemet a végpusztulásból óvja és megrátja, felesleges átnéznie,

könyv nélkül tudja.

A lelke most befelé sir, zokog, hiába látjuk ülni az orgona előtt, ő most nem a templom kórusán van, hanem kint a hegytövéhez ragasztott, kicsiny bányász-házikó egy szegényes butorzatú szobájában. Ott egy mállott festésű ágyban buszuzik az élettől, már közel két napja, egy szelid arcú, öregasszony: az édesanyja. Az az anya, aki kimondhatatlan szegénysége mellett neki mindent próbált megadni. Ki nappal-éjjel olcsó bérért másoknak mosott, vasalt, hogy az ő élete-céljának, egyetlen magzatának, a fiának minél több koronácskát küldhessen oda a nagyvárosba. Legyen neki elegendő pénz hangygyere, vászonra, festékre, ecsetre, egyszerűval mindenre, amit csak megkíván.

Elvonultak az ő tanulmányai, mindig nagyratörő vágyai, melyekkel meg akarta cstromolni a világot. De hiába volt minden erőlködése, nem sikerült neki semmi más, mint a művészetek dusan terített asztaláról lehullajtott morzsák felzedegedése. Belefáradtak ebbe a munkába mindakette: az anyja is, a fiu is. Ő is tusakodott bókáig, hónapokon keresztül az étellel, nem akart alulmaradni ebben a harcban, meg végre kénytelen-kelletlen belátta, hogy az érvényesüléshez kevés a jó istenadta tehetség, ahhoz még egy jókora adag gazdagság, szerencse, vagy legalább is kiváltságos bölcső kívántatik meg.

Azért ő mégis boldog, révbé jutott. A kolostor áhítatos magányában, testvéri szeretettel körülvéve, a felszedegedett morzsákból már eddig is sokat alkotott az Isten országa számára. Boldog, hogy a külvilág tülekedésében nem kell erőit eltékoznia, hanem azokat összesűrítve felajánlhatja mindenkor hol egyháznak, hol hazájának.

Ebben a nagy belenyugvásban s boldog megelégedésben visszatér lelke a haláltusáját vívó édesanyához s szívbeli jövő fohászt küld a Mindenhatóhoz, szabadítsa meg azt az agyonrobbant testet kintjaitól s a hőfétér lelkét vegye magához.

— Tisztelendő uram, kezdődik — zavarja meg az Amen mondaságban az öreg karnagy.

Az ifjú pap két kezét ráteszi az orgona billentyűire s az á-moll komoly, borongós hangnemében kezdi az előjátékot. A nagypentéket, Krisztus sirban létének mély gyászát fejezi ki.

Halott van és sirja körül az éjszaka mélységes csendje, a végtelen békkesség apodiktikus összeolvadása a nagy mindenséggel, melyben az ember lelke a porszemmel is porszemébbé válik.

A játékra a fejek egymásután hátrafordulnak s felneveznek a kórus felé. Eszrevették, hogy az öreg karnagy mesteri játéknál is nagyobb mester urálja most az orgonát s bizony jóformán senki sem sejt, hogy az orgona padján az az alá-

Uj üzlet!

**Szép és kellemes
lesz otthona, ha
BUTORÁT**

dusan felszerelt butoráruháza-
ban vásárolja.

LÓWY GYULA butoráruház

Salgótarján,
Fő-utca.

Uj árak!

R. k. templom,
mellett.

konainak és asszonyainak elfogatásával próbálja elfojtani a magyar szónak, magyar érzésnek feltörő sóhaját.

Lehet, hogy elnémit néhány kakast, de evvel a virradat közlegését nem tudja megakadályozni. Mindig a mártírok vére, szenvedése szentelte meg, tette naggyá a küzdelmeket, amelyeket nagy lelkek indítottak meg, nagy példaadók tartottak fenn és meg nem tántorítható lelkek vittek diadalra.

Városunkban is él nem egy Rimaszombathól és környékéről kiűzött magyar, itt is többen szívták magukba a nagy idők példaadásait a roznyói gimnáziumban. Bizonyos tevők ezek arra, hogy a magyarság tüzeit gömör heggyei közül nem lehet eloltani. Ha minden parázs pislogását is hamu alá rejti most odaát a megdondoltság, vagy eloltja a gyűlölet zabujanya, az ide átméltett tűzcsék a határon máglyára egyesülnek biztatásul azoknak, akiknek szánya vannak.

Salgótarján számon tart minden jajszt, ami odaátról jön, suhan felénk. Magába zár minden sóhaját, amit Rimaszombat, Tornalja, Rozsnyó küld hozzánk. Szívbe zárja, megőrzi a megkínzott asszonyok elfojtott sírás foszlányait is. De egyszer és azt hisszük ez az egyszer nem lehet már igen messze, ez a sok szenvedés, sok jaj, ami odaátról szemrehányóan zokog felénk kitör, amikor majd kibontjuk a szüntelen zászalját. És akkor ez a jaj, cseh urak sok-sok jajjal fog fizetni Losoncért, Rimaszombatért, Tornalljáért, Rozsnyóért...

Sz. I.

Márciusi gondolatok!

A kaszinó vacsoráján elmondta
Dr. VILMOS GYULA
városi tiszt főorvos

Hosszu évtizedeken át március 15-e a magyar öncélúság, a magyar szabadság, a magyar nemzeti élet megújulásának szimbóluma volt. E napon kegyeltes szavakkal, megilletődött hangon emlékeztünk meg a márciusi ifjakról, az önfeláldozó tetteikről, a kivívott eredményekről.

Két évtized alatt e nemzet olyan apokaliptikus időköt élt át, oly megrendítő és borzalmas multra tekinthet vissza, hogy a tények távlatában a márciusi események nagysága könnyen ködpáras ho-

zatos szerénységű franciskánus barát ül, ki pár nap óta itt-ott, az utcán feltűnt.

Az előjárték az elfojtott mély bánatból egy feloldó harmóniában a zokogás megkönnyebbítő, halk csobogásába vegyül s egy csendő, lágy tenor a kifejezés egyszerűségével s epikus nyugalmával adja tudtul: Incipit lamentatio Jeremiae prophetae. (Kezdődik Jeremiás próféta siralma.) Heth. Cogitavit Dominus...

Száll a tenor lágyan, de mégis betölti az egész nagytemplomot. Benne van a próféta minden keserve Sión fiáért, minden félelme az Istentől való elrugaszkodásukért.

Szárnnyal a hang: Teth. Defixae sunt in terra... s az orgona ugy alkalmazkodik a tenorhoz, mintha ezzel együtt egy torokból jönné ki.

Nemcsak lent, a templom hajóiban, de fent a kóruson levők is lenyűgözötten hallgatják a csodás előadást. Nem veszik észre, hogy egy alacsony, öreg, gyászkendős nénike lopakodik lábujjhegyen a kórus elkerített részén az orgonáló mögé. Mikor odaér, baloldalt mögötte áll, óvatosan körülnéz s fehér, simára vasalt zsebkendőjével hol a szeméhez kap, hol az orrát dörögli. Látszik, hogy e neki szokatlan helyen nem tudja mihez kezdeni. Körülzsemlél a közelállókon, vajjon nem segíti-e ki valaki kínos helyzetéből, de azok közül senki sem törődik vele. Jobb kezét megzabardítja a rózsafüzértől és zsebkendőjét a felénkben indítja kinyújtott mutatóujjával

az orgonáló bal oldala felé. De hirtelen visszahúzza. Ezt még kétszer megismétli, míg negyedszerre, talán ő maga sem tudja hogyan, a kinyújtott ujj odaér a barát reverendájához.

A barát az érintésre hátránáz, az anyóka pedig könnyezve igent int a fejével s lassu óvatossággal, csendben, ahogyan jött eltávozik. A fiatal pár szeméből két nagy könny csordul ki s pereg lefelé az arcon végig, de az ének száll tovább. Már nem fér a templomúrbé. Észrevetlenül ömlik befelé egytől-egyig minden szívből, ott végigágyítja az összes föllelhető keménységet, érdességet s kibugygyantja könnyek alakjában. Sir az éneklő orgonáló pater, a körülötte állók a kóruson, a templom hajóiban levők és az ottlét előtt térdelő papok.

Jeruzsálem, Jeruzsálem, térj meg a te Uradhoz, Istenedhez... sirja befejező pianissimoval a csendő tenor, majd elhallgat az orgona is és a várt siri csend helyett a zokogás moraja zúg végig a templomra át.

Csak nagyon kevesen tudták meg azután is, hogy nem Jeremiás próféta siralmi hatottak meg őket, hanem egy anyját sirató szívnek összes nagy fájdalma. Városi magisztrátus, a bányakincstár elöljárói és a város összes nagy lakói, akik a kóruson, a templom hajóiban levők és az ottlét előtt térdelő papok.

Jeruzsálem, Jeruzsálem, térj meg a te Uradhoz, Istenedhez... sirja befejező pianissimoval a csendő tenor, majd elhallgat az orgona is és a várt siri csend helyett a zokogás moraja zúg végig a templomra át.

Csak nagyon kevesen tudták meg azután is, hogy nem Jeremiás próféta siralmi hatottak meg őket, hanem egy anyját sirató szívnek összes nagy fájdalma. Városi magisztrátus, a bányakincstár elöljárói és a város összes nagy lakói, akik a kóruson, a templom hajóiban levők és az ottlét előtt térdelő papok.

álom. Tanították, parancsolták, hogy ne ismerjen Istent, ne reméljen, ne legyen magyar, ne emlékezzék.

Ezer esztendő történelmi tengerének nyugtalan hullámzásában ide-oda bányódott a magyarság sorsa. Mosolyogtak rá sugaras kék égnek, hívogatták virágos boldog révek, ringatózott dédelgető jölet puha ölen, magasra hágott nagyság, dicsőség, méltóság ormain, de mindig emlékezett.

Emlékezett a végzeteszerű testvérbarcokra, a tatárjárás borzalmas pusztításaira, Mohács komor mezőire, az elnyomatás keserű éveire, emlékezett mindarra, ami a nemzet erőinek pusztulását jelentette. De nem alkudott meg 1000 éve senkivel és semmivel. Bárhog parancsolták és tanították is.

Remélt, mert érezte, hogy élünk és élni fogunk, hogy nagyobb erők vannak ebben a nemzetben, semhogyan nagy viharok, nyert sebek, vesztett csaták, szép ígéretek, szírtéhez csapathatnak és elűszírethetnek.

Ezek a lelki motívumok azok, amelyek a március 15-nak ma is olyan bensőséges tartalmat adnak, amelyből világ-háború, forradalmak, megcsönkítésekünkön testi és lelki megépítésségünkön túl a megújulás forrása fakad.

Csernok Gyula temetése.

A kifürkészhetetlen sors, alig pár hét alatt immár másodszor borította gyszába az acélgýarat.

F. hó 17.-én, új életet ígérő szép tavaszi napon, az őszinte részvétel impozáns meggyilvánulása kíséretében utó utó utó az acélgýar kiváló fiatal tisztviselőjét, kit alig pár héttel ezelőtt nevezett ki a vállalat vezérigazgatójává kiutaltó bizalma gyári rakfőnöké.

Délután fél 4 órakor érkezett a gyászhoz a részvétel eltelet gyászoló gyűlekezet, melynek vizsgáztatását a kórusokkal borított s lobogó kandelaberekkel körülvett ravattal mellett fogadta a mélyeség fájdalomtól ösötört fiatal özvegy s két ártatlan kis árva.

A gyászoló soraiban képviselve volt városunk társadalmának minden rétege. Ott volt a katefalk mellett az acélgýar igazgatója és tisztviselői kara teljes számban, a Rimamurány Salgótarjáni Vasmű Rt. központjának és testvérgyárainak kiküldöttjei. Eljőttek utolsó búcsúra a város, a helybeli gyárak, bányák és a különféle egyesületek képviselői. Ott álltak kegyeltes tisztelő örségű frontharcos bajtársai s az acélgýári Ölasóegylet gyászlobogója alatt a gyári munkásság nagy tömegei.

4 órakor Dr. Csengődy Lajos evangélikus lelkész a szentírás egyik tekstsának alapján mondja el gyászbeszédjét, mely az Isten megmáshatatlan akaratában való megnyugvást sugározta a meg-szoromodottak szívébe.

Meggyőző erővel hirdette, hogy a mérbetetlen veszteség felett érzelt győrtő fájdalmat és kétségbeesést csak az isteni gondviselésben való bizalom válthatja fel az elköltőzött lelki békességgel.

A gyászszertartás végétől, az acélgýári dalárda gyászakkordjai után, közvetlen munkatársai, jó barátainak vállain indult el, utolsó útjára abból az otthonból, melynek falai között még oly sok boldogságról álmodozott, s ahol még oly sok elvegezni valója lett volna.

A rendezett menet az acélgýári zenekar gyászütemei mellett vonult a temetőbe, hol a gyászszertartás után Pánytyi Árpád főmérnök búcsúzott megható szavakkal a munkaadó társulat és gyárgazgatósság nevében a mindenkor kötelezettető, fáradhatatlan kiváló tisztviselőtől és munkatársától.

Az Acélgýári Tiszt Kaszinó és Ölasóegylet, a gyári tisztviselők, altisztek és a munkásság nevében Nagy Bertalan főszervező, a Starjáni Sport Egyesület nevében pedig Grusz Ferenc művezető búcsúztak a meghatottság könnyeivel szemükben az önzetlen, s a közügyért mindig munkára és áldozatra kész egy-sületi vezetőtől, a szerény munkatársától, a jószágos, igazságos főnökötől s az őszinte jó barátától.

A kegyetlen sorscsapástól mélyen sujtott kis családnak adjon a jó Isten vigasztalást.

A megboldogult emléke legyen áldott, pihenése csendes!
Csernok Gyula! Isten veled!

M. kir. Osztálysorsjáték

első osztályának házánál

április 14-én kezdődnek!

Legnagyobb nyeremény szeren-

csés esztben

**500.000 vagy
400.000 pengő**

jutalom és nyeremények

**300.000
200.000
100.000**

**50.000 | 25.000
40.000 | 20.000
30.000 | 15.000**

stb., stb. pengő, összesen

7.722.000 pengő

Állandó Állami költségvetési forrás

84.000 sorsjegy közül

42.000 biztosan ki-sorsolattik.

Minden második sorsjegy nyer.

A sorsjegyek hivatalos ára:

Egész 24 pengő	Fél 12 pengő	Negyed 3 pengő	Nyolcad 3 pengő
----------------------	--------------------	----------------------	-----------------------

Az összes főarvánálánál kaphatók.

Hírek és különfelek

A husvéti istentiszteletek sorrendje:

A déli Róm. Kath. templom-
ban. Virágvasárnapján d. e. 10 órakor szentmise és passió éneklés. A nagyhét folyamán csütörtökön, pénteken és szombat a szertartások időpontja d. e. 9 óra. Nagypénteken d. e. passió és latin vegyeskar; d. u. 3 órakor Jeremiás siralmi és vegyeskar. Szombaton feltámasztási körmenet d. u. fél 6 órakor. Husvét vasárnapján és hétfőjén a szentmise és szentbeszéd a szokott időben lesznek megtartva.

Az északi plébánián. Virágvasárnapján pálmaszentelés és passió d. e. 11 órakor kezdődik. Nagyszombat, csütörtök és pénteken este 6 órakor lamentációk. Nagycsütörtökön és nagypénteken a szentmise d. e. 9 órakor, nagypénteken utána szentbeszéd. Nagypénteken d. u. 2 órakor körmenet a déli plébániára, szentsírlátogatás. Nagyszombat a szertartás reggel 7 órakor kezdődik és a feltámasztási körmenet pedig este 7 órakor. Husvét napján rendes ünnepi sorrend, d. u. 3 ór ünnepi vecsernye. Este 6 órakor szentbeszéd.

Evangélikus istentiszteletek rendje. Csütörtök este 7 órakor az Utolsó Vacsora Evangéliuma és urvacsoraszertartás. Nagypénteken reggel 8 órakor tónyelvi urvacsoraszertartás. 9 órakor német nyelvű urvacsoraszertartás. 10 órakor főistentisztelet. 11 órakor magyar nyelvű urvacsoraszertartás. Este 5 órakor Passióolvasás. Zagypálfalván d. e. 9 órakor istentisztelet és urvacsoraszertartás, d. u. 2 órakor Lapujton passióolvasás. Husvét L. napján 9 órakor ifjúsági istentisztelet. 10 órakor főistentisztelet urvacsoraszertartással. 5 órakor esti áhítat a husvéti Evangéliumolvasással. Zagypálfalván 9 órakor istentisztelet, este 6 órakor Baglyasalján áhítat. Husvét II. napján 10 órakor istentisztelet, urvacscora és 5 órakor áhítat. Bocsárlapujton 9 órakor istentisztelet, urvacscora, konfirmáció, d. u. Karancsgon istentisztelet.

Reformátusistentisztelet: Nagypénteken délelőtt 10; délután 3 órakor. Április 1-én, ünnep első napján délelőtt 10 órakor. Isentisztelet után urvacsoraszertartás. Délután 3 órakor. Ünnep második napján urvacsoraszertartással egybekötve reggel 9 órakor Kisterenyén az evangélikus templomban. Délután 3 órakor Helyben.

Halálozás. Szabó Lajosné 56 éves korában hirtelen meghalt. Temetése nagy részvétel mellett f. hó 19.-én volt.

Köszönetnyilvánítás. Ezuton mondok halás köszönetet azoknak, akik felelhetetlen felelőségem és jó anyánk elhunyt felett fájdalomunkat részvételükkel enyhítették és utolsó útjára kísérték. Az acélgýári zenekar és dalárdának is ezuton monduk köszönetet felemelő szereplésükért.
Szabó család.

Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, akik felejtethetetlen drága jó leírjem elhunyt alkalmával, melysége gyászomban fájdalommal részvételük enyhítették és végülissegén résztvettek, ezúton mondom hálás köszönetet.

Öz. Csernok Gyuláné.

Berta László ácsmester nyugalmába vonult. Négy évtemet töltött el a Salgótarjáni Köszönbánya R. T. szolgálatában. Most betelt az idő s a fáradhatatlanul dolgozó munkásság nyugalomra vált. Csöndben, feltűnés nélkül lépelelt a tényleges szolgálatból s elmélkedve a múltnak emlékeire, — követendő példát szolgálati példaképének. Ha valami impozáns és szép kellett kigondolni, — hivatás egyszerű ácsmestert s a terv már készen is volt; s ha kivételre került: a bíráló szemeknek tetszését és minden kritika elismerését váltotta ki. Számtalan épületnek, kerítésnek, mesteri díszítések, lúgoknak és faragványoknak, sok-sok nagy ünnepnek: kormányzóknak, József főhercegnek, gróf Bethlen Istvánnak, dr. Vass Józsefnek s ki tudja hány magas vendégnek fogadtatásának remek, izgalmas dekorációját jutnak eszünkbe, amikor „Berta bácsi” nyugdíjba megy! A sok szép és jól végzett munka tudata adjon neki kellemes és hosszú életet!

Kormányzói kintületés átadás. Szagvápalfalván, f. hó 19-én. meghívott előkelőségek előtt adta át Veres Zoltán főszolgabíró a főispán megbízásából bányauigyi tanácsosi kinevezését Fischer Ferenc bányauigazgatónak. Beszédében méltatta a kintület három év-tizedet meghaladó munkásságát, melyet egy hazai szénbányász, mint a közügyek terén szociális érzéstől áthatva végzett. Midőn — ugymond — a legfelsőbb helyről jött kintületés dokumentumát átadom, kérem, hogy továbbra is szentelje idejét és munkáját a köz javára. Az élénk éljenzés után Fischer Ferenc meghívta válaszolt, megköszönte a kintületést és kifejtette, hogy azok az érdemek, melyeket Veres főszolgabíró felhozott — nemcsak egyéni munkálkodásának az eredménye, hanem az ő munkatársaié, kik őt munkájában támogatták. Köszönettel még Demeter Bertalan plébános, ki Isten áldását kérte, hogy ezen kintületést még számos évig viselje egészségben és boldogságban. Utána Schreiner bányafőnökönk üdvözölte a bányatársulat és a kollégák nevében, azután dezsónőre vonultak a megjelentek, hol Gáspár állomásfőnök, majd Weisz üveggyári vezető mérnök köszöntötte az ünnepeltet.

A Szent Erzsébet Kath. Nőegylet f. évi április 4. én szerdán délután 1/2 6 órakor a Kath. Kör kistermében taggyűlést és ennek keretében teadélutánt rendez, a következők műsorral: 1. „Konnersreut a tudomány megvilágításában.” Előadja Semetkay József főtitkár. 2. Gounod: Ave Mária. Hegedű és zongorán játszik: Vilezál Richárd és Röder Alfréd. 3. Gyulafelelvi Dr. Rednik Jánosné a mármaroszigeti katolikus nőegylet elnökének felolvasása: Amerikai levelek. A nagyon kedvesnek és érdekesnek ígérkező teadélutánra a nőegylet ez uton is tisztelettel meghívja az egyesület tagjait, védnökeit jóakaróit és barátait.

Kulturházasat Szagvápalfalván. F. hó 25-én avatja fel külső kereteiben is impozáns módon az üveggyár igazgatósága a tavaly ősszel megkezdett és csak az elmúlt télen befejezett kulturházat. Már régi hiánya volt Alsópálfalvának olyan helység, hol szini előadásokat lehetett volna megfigyelni és hol egyébb összejöveteleket is lehetett volna rendezni. Ezen általános közóhajnak engedve Fehér Tivadar igazgató kormányfőnökönk Weisz Arnold üzemvezető mérnök közreműködésével — anyagi áldozatot nem kimélve, az üveggyár telepén megépítette a felavatandó kulturházat. Ha külsőleg talán nem is valami nagyszíni épületet látunk — de belül a gondos és csinnal berendezett termeknek, az arányok kellő figyelembevételével mellett oly kedves, oly intim helyszínei létesültek, hogy aki oda egyszer elmegy, a legbarátságosabb otthonban találja magát. Értesülésünk szerint a felavatás ünnepélye déli 12 órakor kezdődik, melyen a vármegyei notabiltások Dr. Söldes Béla főispán vezetésével, ugyszintén a helyűgy és kereskedelmi minisztérium kiküldöttjei is részt fognak venni. — Tekintettel arra, hogy a nézőtérnek csak 206 ülőhely van — a

felavatási ünnepélyen csak a meghívottak vehetnek részt, melynek műsora: 1. Felszentelés. 2. Hísekegy. 3. Üdvözlések. 4. Magyar dalok. 5. Hegedűszó. 6. Enekszám. Utóbbi három számot a bpesti Operaház tagjai adják elő. 7. Egyfelvonásos „Jutalomjáték”. 8. Himnusz. Délután a bányakaszinóban képviselőtestületi közgyűlés lesz, hol Fehér Tivadar kormányfőtanácsosnak és Fischer Ferenc bányatanácsosnak diszpolgárrá való választását publikálják. A Salgótarjánból meghívott vendégekkel 11 ó. 40 p.-kor autóbussz indul a Fő-térről.

A 18 éves Nagy Árpád világtalan zené iskolai növendék zongora hangversenye. Nagy Árpád, Salgótarján szülöttje és lakója, jelenleg az üpesti zeneiskola növendéke 1934. március hó 25-én vasárnap d. u. 6 órakor a Róm Kath olvasókör nagyeremben a zenetanulmányai folytatására szükséges pénzösszeg előteremtése végett rendkívül értékes műsorral zongora hangversenyt rendez. A műsoraszámok között Mendelssohn, Brahms, Chopin, Liszt legkiválóbb alkotásai szerepelnek. A nem mindennapi hangverseny iránt a város társadalma részéről hatalmas érdeklődés nyilvánul meg, amely nemcsak a szívből fakadt részvétel következménye, de nagy várakozás is a 18 éves világtalan Nagy Árpáddal szemben. Az est sikerében a város polgármestere, Dr. Förster Kálmán kérelemmel fordult a hivatalok, vállalatok, iskolák és egyesületek vezetőihez, akiknek nemes gondolkodása és megértő jóindulata folytán bizonyára az anyagi siker sem fog elmaradni. Nagy Árpád nem fogja látni, hogy hányan hallgatják végig az ő hangversenyt, de a tapokból megérzi, hogy Salgótarján nem hagyta el azt a szerencsétlen, világtalan fiát, aki a zenében talált vigasztalást, hogy ne fájjon úgy az élete. A hangversenyt Röder Alfréd beszéde nyitja meg.

A „Manusz” salgótarjáni osztálya hálás szívvel és köszönettel nyugtázza a városi kaszinó március 15-iki asztaltársasága 7 P-ös adományát, amelyet az asztaltársaság a népkonyha javára volt szíves beküldeni.

A „Manusz” salgótarjáni osztálya elnöksége már most felhívja a városi közönségnek szíves figyelmét az április 10-iki Róm. Kath. Körben rendezendő műsoros, táncos teadélutánjára. A pompás műsorban Ehrlich Józsefné énekel, Röder Alfréd és Vilezál Richárd zene-számokat adnak elő, Dr. Istók Barnabás felolvas, Dr. Tóth Mátyás költeményeiből szaval. Jegyezze elő magának az április 10-iki dátumot.

A Salgótarján és Vidéke Tejszövetkezet működését megkezdte és naponta szállít Budapestre 2—300 liter tejet, amely a helyi értékesítésen felül a termelőknek megmarad. Értesülésünk szerint lelkiismeretesen egyének azt a riasztó hírt terjesztik a fogyasztókörökben, hogy a Szövetkezet a tejárakat emelni akarja. Kérünk mindenkit, hogy senki ne adjon hitelt az ilyen híresztelésnek, mert azok sem a fogyasztó, sem a termelő érdekeit nem szolgálják. A szövetkezet célját és működésének módját már ismertettük lapunk hasábjain. Ezáltal csupán arra akarunk rámutatni, hogy a tejet a Szövetkezet tagjai csakugy 20 fillért szálítják a fogyasztóhoz mint eddig. A viszontelárúsítók is akik méltányos haszonrészedes ellenében hajlandók a Szövetkezettel megállapodni, változatlanul kaphatják a tejet a Szövetkezet tagjaitól. Áremelésről tehát szó sincs. A Szövetkezet működésének célja elsősorban az, hogy a helyben értékesítenél maradó tejet Budapestre szállítsa, amely célból napi 1400 liter erejű tejszekertet engedélyezett számára a földmívelésügyi minisztérium.

Cávszűrő
SZELEKTÍV
EUROPÁVEVŐ

DYNA MIKUS
HANGSZÓRÓVAL

7331
3+1

ORION
RADIO

csoráját. Résztvett a vacsorán Dr. Förster Kálmán polgármester is.

A vendégeket Paál Dezső ipartestületi alelnök üdvözölte.

Patay István nagy hatással szavalt el Petőfi: „Nemzeti dal”-át. A márciusi eszméből s a magyarság nagy történelmi feladatairól Dr. Vilmon Gyula városi tisztviselő orvos mondott leületes, emlékedt hangú beszédet. A kis Janovszky Tibor talpraesett szavaltat zárta be a bensőséges megemlékezést.

Es a magyar Himnusz imádságos könyörgő hangjai mindenütt felcsendültek, ahol kegyeletes szóval emberek jöttek össze, hogy ezrek hők imája imádkozza az Isten trónusa elé: Isten áld meg a magyart, mert „megbűnhődte már e nép a multat s a jövődöt”

A Reál gimnázium ifjúsága az alábbi nívós műsor keretében áldozott a márciusi nagy idők emlékének. 1. Himnusz. 2. Megnyitó beszédet mondott Hirschbrich László, ifj. elnök, VIII. o. t. 3. Mécs László: Hísekek a verszerződésben! Előadta a szavaló-kör. 4. Ünnepi beszédet mondott Molnár László tanár. 5. Finta Sándor: Új Mária-ének. Szavaltá Alexander Éva, III. o. t. 6. Gáspár Jenő: Vigyázatok, ha út az óra! Lendvai István: Irredenta. Előadja a szavaló-kör. 7. Jánosy Márta, IV. o. t. zongorázott. 8. Sik Sándor: Magyar tél. Szavaltá Kiss Zsolt, VII. o. t. 9. Szózat.

A műsor mindeneszgy száma, de különösen a Semetkay József tanár által vezetett szavalókör váltott ki frentikus tapsot és elismerést. [Csak az volt a kár, hogy az előadást a kieső bányakaszinóban tartották és ugyanazon időben, amikor a piac téren a TESz tartotta a nagy ünnepséget.]

Márciusi tapasztalatok.

A szabadság ünnepe visszaemlékeztet minden igaz magyart a 48-as márciusi idusára. E napon akkor is és azóta is szüntelen minden igaz magyar lelkeben az üzérkedés, s az elmélkedő, hazafias gondolkodású polgárság a nemzeti szabadság felemelő gondolataival igyekezett foglalkozni. A városi zsvaj szellem és mélyeségs honfiumi magabaszállás gondolatai roppant távol esnek egymástól. Az egyik rideg, távolról jött idegen, a másik itthon van és átszellemült magyar. Igen szép és követendő példáját adta ennek a megértésnek az OMKE salgótarjáni egyesülete, amidőn elhatározta, hogy a magyar szabadság nemzeti ünnepén délelőtt fél 11 órakor minden ülő leereszti redőnyeit. A hazafias kereskedő társadalom a törvényes nemzeti ünnep feketé betűs napját a 48-as szabadságárc honfiumi vérvél megszentelt pirosbétűs ünnepévé tette, s bár záróra tilalom nem volt, érezte a kereskedő társadalom, hogy külsőleg is kifejezést kell adnia a nemzeti ünnep jelentőségének! Ezt a kereskedői szolidaritást törte meg az egyik főutcai nagy üzlet tulajdonosa, amikor a megállapodás ellenére üzletét nyitvartartotta! Ad memoriam!

A márciusi ünnepségekről folytatlagosan jövő számunkban emlékezünk meg, ugyszintén a néhány elmaradt közlölményt is helyszükbe állít legközelebbi hozunk.

Szerk.

Husvét vasárnapján este fél 9 órai kezdettel műsoros est, táncosai a Kath. Körben.

GRAMOFON ÉS LEMEZEK

dus választékban

Römer Jenő

órás és ékszerész

„HIS MASTER'S VOICE”

beszélőgépek, lemezek és alkatrészek.

**Gramofon
kölcsonzés!**

**Kedvező
fizetési
feltételek.**

Römer Jenő
órás és ékszerész.
(A Főtérről szemben.)

Salgótarján polgársága a jobb magyar jövőbe vetett törhetetlen hittel áldozott a márciusi Hősök nagy szelleme előtt.

Március Idusa mindig egyetlen lelkes tünnetés volt Salgótarjánban is a márciusi eszmék és gondolatok mellett.

A trianoni átok nehéz terhe alatt roskadozó város ezen az egy napon elefelelt minden baját s az imára hívó hangok ünnepi zúgása, mint a megbékélt szélid esője permetezték a szívekre lelket üdítően, új reményt ébresztőn.

Csodálatos Március! Nem koptatta el varázsdodat az idő! Mindig frissebb és fiatalabb vagy! Te nagy energia forrás, feltámadásunk hite és bizalma...

A T.E.Sz. rendezésében katonaság, hivatalok, vállalatok és testületek vezetőinek az iskolás gyermekek és hatalmas tömegek részvételével a Hősök szobránál tartotta Salgótarján lélekemelő március 15-iki ünnepséget.

A Magyarországi Bánya és Kohó Munkások Gazdasági Nemzeti Szövetségének dalárdája nagy hatással énekelte a Hísekegy-et. Majd Lányi Ernőtől: Tavasz elmúlt, Szentimaytól: Kossuth indul, Vince Zsigmondtól: Szép vagy gyönyörű Magyarországon és a Magyar dalárda induló című ünnepi gyönyörű hazafias dalokat. A bányazeneke Vilezál Richárd vezényletével Kék Béla: Csoknai nyitányát és Erkel Ferenc Himnuszát játszotta mély átértéssel. Kruntorád Imre és Patay István szavaltat izzó magyar

hangulatukkal, lelkes, buzdító előadásukkal megfogták a résztvevők szívét. Horváth László h. polgármester ünnepi beszéde mellő volt Március Idusához. Olyan volt mint egy nagy hitvallás hazánk szebb jövőjében.

A testnevelési ügyek és az iparoság vezetőinek a jelenlétében az iparosanonskola növendékei és a leventék együttesen rendezték meg március 15-iki ünnepségüket a róm. kath. Olvasókör nagyertermében szufolt nézőtér hatalmas érdeklődése mellett. Marinka Lajos, Kadlót Rózsi, Révay Mária és Cibula Károly hazafias tárgyú verseket szavaltak nagy hatással. Az ünnepi beszédet Lapsánzky János „A Munka” felelős szerkesztője mondotta. Közvetlen hangon tartott előadása a levente és iparos ifjak szívéhez férközött s a nagy nemzeti célok önzetlen szolgálatát hangoztatta.

Danis János izzó magyarságu 1 felvonásos színművet a leventék adták elő mély átértéssel. A darabban maga is játszó szerző, valamint az összes szereplők nagy és sok tapsot arattak.

Az ipartestület székházában a városi hatóság és vállalatok vezetőinek részvételével tartotta a helybeli ipartestület szokásos március 15-iki ünnepi va-

